

O minerálech – najdi v textu chybná tvrzení a podtrhni

Křemen patří spíše k méně tvrdým nerostům. Má hodně odrůd, které můžeme počítat mezi drahé kameny, např. achát, ametyst, záhněda, pyrit. Mnohé z nich můžeme nacházet ve tvaru tzv. „pecek“. Někdy je uvnitř pecky dutina vystlaná krystaly. Odborně jí říkáme drúza. K obecně velmi oblíbeným kamenům patří achát. Je to vlastně chalcedon s modrými proužky opálu. Acháty můžeme najít na Novopacku i jinde. Pokud byste si chtěli prohlédnout některou ze sbírek drahých kamenů, můžete zajet třeba do Staré Paky, kde je známá Klenotnice. V té uvidíte nejen drahé kameny, ale i zkameněliny. Největší sbírku nerostů u nás a jednu z největších v Evropě byste našli v Národním muzeu v Praze na Karlově náměstí. Obsahuje nejen velkou sbírku surových i broušených nerostů, ale třeba také kolekci meteoritů. Ale vraťme se k již zmiňované packé Klenotnici. Nedaleko ní si můžete prohlédnout i velký kmen zkamenělého dřeva. Zkamenělá dřeva, nebo-li araukarity, můžete nalézt i na jiných místech Podkrkonoší. Často bývá jejich povrch potažen povlakem jemných krystalků křišťálu. Takové araukarity bývají pro svůj trpyt lidově nazývány „trpytivce“. Česká republika se ale chlubí také dvěma typickými nerosty, které jinde nenajdete. Tím prvním je tmavě fialový český granát, odedávna používaný do broží, prstenů a jiných šperků. Zpracováním těchto kamenů a jejich zasazováním do šperků se zabývá trutnovský podnik Granát. Také druhý nerost, známý jen z Čech a Moravy je velmi zajímavý, nejen pro svoji zelenou až zelenožlutou barvu, ale i pro různorodost tvarů. Může připomínat letící kapku, mít tvar jakéhosi paprskovitého „sluníčka“ apod. Patří mezi takzvaná „sopečná skla“. Nalézt byste ho mohli na jihu a západě Čech a na jižní Moravě.

Kamenářské slovní hrátky

1. přečti si následující úryvek textu. Skrývají se v něm názvy dvou drahých kamenů.

Pozorně si přečti navazující části slov. Určitě na to přijdeš. Najdi je a podtrhni:

...Tajemný hrad, o kterém pověst vypráví, se tyčí na vysoké skále nad řekou. Býval prý mohutný a pevný, téměř nedobytný. Teď už je ale pobořený a chátrá, i když se dočkal několika drobných oprav. Prý se v jeho sklepech ukrýval drahocenný poklad. „ Na svatého Jana šířil se malým sklepním okénkem v noci vzhůru k nebesům nepřehlédnutelný jas. „Pisatel kroniky takto líčí záři hradního pokladu a ještě dodává...

2. Hádky dvou středověkých kupců, polského Zbyška Krakovského a pražského Jana, řečeného Bukvice. Hádají se zřejmě o nějaký drahý kámen. Nebo že by to bylo něco jiného? Poznáte, o co se hádají?

Zbyšek: Co jsem ti slíbil, to jsem donesl. O nějakém vrácení peněz nemůže být řeč!

Bukvice: Jó, donesl, ale co! Prý drahokam! Žlutý smaragd od moře! Tohle, že má být ono?!

Zbyšek: Samozřejmě. Nelíbí se ti snad? Mnohá bohatá paní od Francie po Dánsko se jím chlubí a z krku ho ani na noc nesundá! A co už jsem jich prodal!

Bukvice: Prodal? Tohle nanicovatého žlutohnědého nadělení?! Chceš mi být pro smích?! A je to vůbec kámen? Zdá se mi to jakési lehké...

3. Každá z veršovanéky skrývá název jednoho kamene. Poznáš jakého?

Pěkné, lesklé plošky mívám,
někdy v dutinách se skrývám
a jakou ještě dát radu?
Barvu mám, jak třetí vzadu.

Mám společné se stromem,
co se po něm slehla zem,
cosi, co tu po něm zbylo.
Pěkně ho to vykreslilo.
I já, říznut brusičem,
krásně bývám pokreslen

